

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 45963-2/ODK-2013

Praha 15. dubna 2013

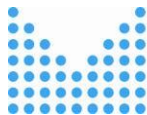
Odpověď na dotaz ze dne 10. dubna 2013

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra obdržel Váš dotaz zasláný e-mailem dne 10. dubna 2013, ve kterém nás žádáte o vyjádření k otázce postavení Církve římskokatolické, coby povinného subjektu dle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“ nebo „informační zákon“), resp. zda je předmětný subjekt veřejnou institucí dle informačního zákona.

Dle ustanovení § 2 odst. 1 InfZ „*povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.*“. Je zřejmé, že Církev římskokatolická nebude zcela určitě spadat do kategorie povinných subjektů dle § 2 odst. 2 InfZ. Stejně tak jistě není ani státním orgánem a územním samosprávným celkem a jeho orgánem dle ustanovení § 2 odst. 1 InfZ. Co se týče podřazení Církve římskokatolické do skupiny povinných subjektů, které informační zákon označuje jako *veřejné instituce*, tak je třeba zkoumat, do jaké míry naplňuje tento subjekt charakteristiky posuzovaných institucí, které se pro jejich zařazení pod tento pojem již v judikatuře Ústavního soudu ČR i Nejvyššího správního soudu ČR ustálily. Určujícími v této problematice jsou nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. III. ÚS 686/02 a ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06. V nálezu sp. zn. I. ÚS 260/06 soud zároveň upozornil, že v činnosti mnoha institucí se znaky soukromoprávní a veřejnoprávní prolínají a proto je třeba závěry činit z toho, jaké znaky jsou pro danou instituci převažující.

Ústavní soud ČR vymezil kategorie, které je třeba při podřazení určitého subjektu pod pojem *veřejná instituce* zkoumat následovně:

- a) způsob vzniku (zániku) instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu);
- b) hledisko osoby zřizovatele (tedy, zda je zřizovatelem instituce stát, či nikoli);

- c) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (tj. zda dochází ke kreaci orgánů státem, či nikoli);
- d) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce;
- e) veřejný nebo soukromý účel instituce.

Zákon č. 3/2002 Sb., svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů v § 3 písm. a) definuje církve jako „dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby“. Toto dobrovolné společenství může zažádat o registraci, čímž se stává registrovanou církví či náboženskou společností, a tím i právnickou osobou, která získává práva dle § 6 odst. 3 InfZ. Církve římskokatolická je takovouto registrovanou církví. Z pohledu kategorie sub a) představuje veřejnoprávní prvek toliko registrační proces. Z hlediska požadavku sub b) lze konstatovat, že stát ani územní samosprávný celek nejsou zřizovatelem Církve římskokatolické.

Kreování orgánů je pak zcela v kompetenci samotné Církve římskokatolické.

Státní dohled má své místo převážně pouze v otázce registrace církve či náboženské společnosti či zrušení oprávnění k výkonu zvláštních práv dle zákona o církvích a náboženských společnostech a v otázce kontroly nakládání s veřejnoprávními prostředky vynaloženými ze státního rozpočtu na potřeby církví a náboženských společností.

Kategorie sub e) je pak sporná co do převahy soukromého či veřejného účelu, neboť u církví lze shledat oba účely.

Dle výše naznačeného je zřejmé, že u Církve římskokatolické nejsou veřejnoprávní prvky nijak v převaze a domníváme se, že nelze tuto instituci považovat za *veřejnou instituci* dle informačního zákona.

Nad rámec výše uvedeného je třeba připomenout, že informační zákon označuje za povinné subjekty též entity, které naplňují dikci ustanovení § 2 odst. 2 InfZ, která zní: „Povinnými subjekty dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.“. Takové subjekty mají jen „omezenou“ informační povinnost, která se váže k rozsahu jimi vykonávané rozhodovací činnosti. Poskytují informace mající relevantní souvislost s postavením povinného subjektu a jeho rozhodovacích pravomocí. V této souvislosti se nabízí otázka, zda by církve či náboženská společnost mohla být zařazena do této kategorie povinných subjektů. Klíčovým v této otázce je chápání *rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy*. Daný pojem je třeba pro účely aplikace informačního zákona vykládat v materiálním smyslu

(obdobně, jak je pojem rozhodnutí pojmán ve správním soudnictví), tedy širěji než ve smyslu formálním omezujícím se toliko na formální správní rozhodnutí ve správním řízení. Je na místě uvažovat o tom, zda např. registrovaná církev nebo náboženská společnost oprávněná k výkonu konání obřadů, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu (srov. § 7 odst. 1 písm. d) zákona o církvích a náboženských společnostech ve spojení s §§ 4a a 4b zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších přepisů) nespadá do režimu povinného subjektu dle ustanovení § 2 odst. 2 InfZ. Dle našeho názoru nelze postavení Církve římskokatolické jako povinného subjektu dle informačního zákona *a priori* vyloučit právě s ohledem na znění § 2 odst. 2 InfZ.

Dovolujeme si upozornit, že výše uvedené stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud.

Ing. Marie Kostruhová
ředitelka odboru

podepsáno elektronicky

Vyřizuje: Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec
tel. č.: 974 816 477
e-mail: tomas.jirovec@mvcz.cz